

Випуск бібліографічних покажчиків серії «Золотий фонд наукової бібліотеки»: досвід роботи

Семенюк Н. М.,

завідувач відділу науково-бібліографічної роботи

Майже у кожній великій бібліотеці є зібрання рідкісних і цінних видань: книжкових пам'яток вітчизняної і світової культури. Такий фонд є гордістю кожної бібліотеки.

Фонди рідкісних видань бібліотеки представляють величезну історичну, духовну, культурну, наукову і матеріальну цінність.

Одним із головних завдань бібліотеки є максимальне розкриття найбагатшого книжкової спадщини попередніх поколінь. Дуже важливою є справа популяризації таких фондів.

Наукова бібліотека ТДАТУ розглядає свої фонди не тільки як специфічну частину культурної спадщини, але і як важливу, унікальну, постійно працюючу частину інформаційних ресурсів, до яких повинен забезпечуватися постійний доступ.

Всі книжкові пам'ятки, які зберігаються у фонді наукової бібліотеки ТДАТУ, відображено у довідково-бібліографічному апараті. За теперішніх умов не лише картковому каталозі, а й в електронному. З 2009 р. здійснюється введення рідкісних книг в електронний каталог БД «Рідкісні і цінні видання». Обліковий запис в ЕК містить основні дані про документ (автор, заголовок, вихідні дані та ін.).

Популяризація рідкісного та цінного фонду нашої бібліотеки відбувається шляхом організації книжкових виставок саме цих видань, представлення окремих екземплярів на різних тематичних виставках. При проведенні екскурсій ми обов'язково демонструємо наші рідкісні видання присутнім. Навіть цьогорічний студентський квест мав одне із завдань, пов'язане із Фондом рідкісних та цінних книг наукової бібліотеки.

У 2012 році, до ювілею наукової бібліотеки, була презентована книга **«Від минулого до майбутнього: нарис з історії та сьогодення наукової бібліотеки Таврійського ДАТУ**

(1932-2012)». Автор, директор наукової бібліотеки О. М. Білоцька прослідкувала історію створення Фонду рідкісних та цінних книг та її зачинателів. В тому ж таки році була презентована брошура «**Золотий фонд бібліотеки**», де були оглядово представлені окремі видання Фонду.

Тож підґрунтя було підготовлене, і ідея створення бібліографічного покажчика рідкісних і цінних видань з'явилась не на порожньому місці. Ми розуміли, що це буде не одноразова акція. Якщо представляти Фонд у вигляді бібліографічних видань, то це повинна бути серія з окремими тематичними випусками.

Так, в рамках проекту «Цінні та рідкісні видання у фондах бібліотеки», для популяризації фонду Рідкої книги у 2014 році наукова бібліотека започаткувала серію бібліографічних покажчиків «Золотий фонд наукової бібліотеки».

Випуск покажчиків серії - спільна робота співробітників відділів формування та наукової обробки документів (зав. відділом Прусенко О. М. та бібліотекаря І категорії Ситько І. Б.) та науково-бібліографічної роботи (зав. відділом Семенюк Н. М.).

На методичній раді був представлений і затверджений перспективний план, періодичність виходу та художнє оформлення випусків покажчика.

Покажчик виходить один раз на рік. З 2014 року вийшло три випуски: **Вип. 1: Книги та репринтні відтворення книг, які видані до 1917 року** (2014 р.); На територіях колишніх радянських республік попит на репринтні видання спалахнув у 1990-ті рр., під час послаблення і скасування радянської цензури. Комуністичні настанови та ідеологічні обмеження, що жорстко утримували радянське мистецтво і поліграфію, не дозволяли оприлюднювати велику кількість видань доби Російської імперії. Несхвально ставилися в СРСР і до видань вимушених україномовних і російськомовних емігрантів-літераторів, що продовжили літературну діяльність за кордоном. Репринтні видання дозволили перевидати як друковані твори доби царату, так і твори емігрантського періоду Володимира Винниченка,

Буніна Івана Олексійовича, письменниці Теффі, книги так званих «буржуазних» економістів, істориків, політологів тощо.

Вип. 2: Книги, видані в 1941 – 1945 роках (2015 р.);
2015 - Рік святкування Перемоги над нацизмом, тому вибір теми покажчика – очікуваний.

Далі тематичні покажчики за профілем університету.

Вип. 3: Рідкісні і цінні видання сільськогосподарської тематики (2016 р.).

На черзі - випуск 4: Технічна література (2017 р.). В продовження серії випуск, який представить художню літературу та видання з мистецтва. Можливо це будуть два окремі випуски: все буде залежить від кількості представлених матеріалів. А ще маємо бажання, зробити краєзнавчий аспект Фонду рідкісних і цінних видань.

Всі випуски мають єдине оформлення. Сам випуск складається з передмови та переліку видань в алфавітному порядку авторів і назв.

Процес створення, вірніше укладання самого переліку видань, що увійшли до покажчика, сьогодні виконується за допомогою автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи «РБІС». Всі бібліографічні позиції подані відповідно до сучасних правил бібліографічного опису. Бібліографічний опис робиться мовою оригіналу та відповідає ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Скорочення слів виконано відповідно ДСТУ 3582-2013 «Бібліографічний опис і скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила» та ГОСТу 7.12-93 «Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила».

Доречи, є варіант першого випуску, з хронологічно упорядкованим списком джерел. Але при такому групуванні не має цілісної картини багатотомного видання.

Окремо хочу сказати про Передмову. Але не про ту її частину, де укладачі повідомляють користувача про те, що слід мати на увазі, читаючи чи продивляючись видання. В бібліографічних покажчиках нашої серії – це своєрідний

невеличкий екскурс в період історії, що хронологічно охоплює даний випуск, та роль і місце книги в суспільстві на даному етапі.

Кількісне наповнення показчиків різне:

Вип. 1: Книги та репринтні відтворення книг, які видані до 1917 року. - 2014. – 28 с. – **53 назви**;

Вип. 2: Книги, видані в 1941 – 1945 роках. - 2015. – 28 с. – **65 назв**;

Вип. 3: Рідкісні і цінні видання сільськогосподарської тематики. - 2016. – 32 с. – **124 назви**.

Всі показчики мають друковану і електронну версії і представлені на сайті наукової бібліотеки.

На завершення ще раз зазначу, що формування і популяризація Фонду рідкісної і цінної книги має важливе значення для історії і вищого навчального закладу, і бібліотеки, і тих наук, які викладалися і викладаються в Таврійському державному агротехнологічному університеті. Читачі знаходять тут рідкісний матеріал для написання виступів на різні наукові конференції, дипломні роботи, кандидатські дисертації, тощо.